Contributed by SAP-Web
donderdag, 18 oktober 2012 - Last Updated donderdag, 18 oktober 2012

De resultaten van de gemeente- en privincieraadsverkiezingen van 14 oktober betekenen een nieuwe politieke aardbeving in Vlaanderen, en bijgevolg in gans België. Vlaanderen is het theater van een verregaande politieke herschikking ter rechterzijde, in het voordeel van de Vlaamsnationalisten van de N-VA. Aan de andere kant van de taalgrens zijn er weinig verschuivingen in de krachtsverhoudingen tussen de partijen te merken, als we ze vergelijken met de gemeenteraadsverkiezingen van 2006. Vergelijken we de resultaten echter met die van de parlementsverkiezingen van 2010, dan zien we dat de PS achteruitgaat ten voordele van de MR van Reynders, maar wel de grootste partij blijft (en in sommige grote steden zelfs nog vooruit gaat). In Brussel wordt de sociaaldemocratie opnieuw de grootste, omwille van de breuk tussen de MR en hun vroegere partner FDF. De groenen behalen in Vlaanderen opnieuw hun goede score van 2000, maar stagneren in Franstalig België. In Vlaanderen heeft het Vlaams Belang het hardst te lijden onder de leegloop naar de N-VA. Ook in Wallonië gaat extreemrechts, dat met het uitelkaar spatten van het FN in verspreide slagorde en onderling ruziemakend naar de kiezer trok, zwaar achteruit : van 30 naar 6 gemeenteraadsleden (met toch nog meer dan 11% in Charleroi). In de drie regio’s van het land slaagt de PVDA er in om een belangrijke doorbraak te realiseren. Het resultaat van de PVDA is een uitdrukking van de verzuchting naar een links, antineoliberaal, antinationalistisch en antikapitalistisch alternatief.

De Wever haalt zijn slag thuis

Bart De Wever heeft zijn slag thuisgehaald : hij wordt normaal burgemeester van Antwerpen na zijn overwinning in het duel met Patrick Janssens. De N-VA die in 2010 de grootste politieke formatie werd in Vlaanderen is niet langer een reus op lemen voeten, maar heeft vanaf nu ook een sterke lokale verankering. En wat voor een! Naast Antwerpen, dat sinds 60 jaar een sociaaldemocratische burgemeester kende, waar de N-VA 37,7 % van de stemmen haalde, kunnen de Vlaamsnationalisten ook aanspraak maken op de burgemeesterssjerp in meer dan 30 gemeenten. In drie van de vijf Vlaamse provincies werd de N-VA de grootste partij. Een echte triomftocht voor een partij die bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 nog maar de kleine kartelpartner was van de CD&V, de historische partij bij uitstek van de burgerij in Vlaanderen. Zeker, waarschijnlijk wordt de N-VA in heel wat gemeenten door de traditionelele partijen uit de burgemeesterszetel gehouden, maar dit geeft de partij enkel een extra argument om haar boodschap kracht bij te zetten: de N-VA als de enige kracht die voor verandering zorgen zorgen… (n.v.d.r. : intussen blijkt de N-VA al in minstens 30 gemeenten de burgemeester te leveren).

Het is altijd moeilijk om nationale conclusies te trekken uit gemeenteraadsverkiezingen. Maar De Wever voerde geen campagne rond de lokale inzet in de verschillende gemeenten. Zijn boodschap bleef steeds dezelfde : deze verkiezingen zullen aantonen dat de politiek van de federale regering door een meerderheid van de Vlamingen wordt verworpen, en dat die een andere en nog meer neoliberale politiek willen. En hij is in zijn opzet geslaagd…

Zeker, niet voor de volle 100% : deze verkiezingen werden niet overal de voorspelde electorale bijltjesdag voor Open VLD, CD&V en sp.a. Zo houdt de CD&V beter stand dan voorzien.
De sp.a verliest weliswaar in Antwerpen, maar behoudt de burgemeestersjerp in Gent, de tweede stad van Vlaanderen, ze behaalt daar in kartel met Groen! zelfs de absolute meerderheid in de gemeenteraad. Het gros van de stemmenwinst van de N-VA komt van het Vlaams Belang dat een zware nederlaag lijdt (in haar Antwerpse bolwerk verliest extreemrechts drie vierde van haar verkozenen). Maar toch zou, mochten de resultaten van 14 oktober worden overgeplaatst naar die voor het Vlaams Parlement, N-VA 38 zetels binnen halen (tegen 16 vandaag), CD&V 29 (31 vandaag), sp.a en Open VLD allebei 18 (tegenover respectievelijk 19 en 21 nu). Dit is zeker geen meerderheid van de Vlaamse kiezers, maar wel een erg grote hap van de rechterflank ervan.

Al op de avond van de verkiezingen richtte De Wever zich, gesterkt door dit succes, via de media tot premier Di Rupo met volgende boodschap: « Vlaanderen lust uw « socialistische belastingspolitiek » niet, die mag misschien goed vallen bij de Franstaligen, maar die mogen zulke politiek niet opleggen aan de Vlamingen, die de meerderheid uitmaken in het land. De N-VA zal de verkiezingen van 2014 winnen en dan het confederalisme afdwingen. Beter er dus vanaf nu al rustig over onderhandelen. ».

Door de pers hierover ondervraagd, probeerde Di Rupo de kwestie te omzeilen door de nadruk te leggen op het lokale karakter van de stembusgang. Zeggen dat hij niet echt overtuigend klonk, is een understatement. Want fundamenteel gaat het hier om : het project om door een aantal neoliberale communautaire en sociaal-economische hervormingen de Vlaamse traditionele partijen te redden, en zo het Belgisch systeem en de plaats die de sociaaldemocratie (ononderbroken aan de macht sinds 1987) er in inneemt, te redden, is volop aan het mislukken. Dat is de betekenis van deze verkiezingen…

De politiek van het minste kwaad, van kwaad naar erger…

Deze mislukking is geen verrassing. In oktober 2011 schreven we over het communautaire luik van het regeerakkoord al dat de zesde staatshervorming, verre van een compromisoplossing te zijn die tot een nieuwe periode van communautaire vrede zou leiden, in de realiteit een kader creëert voor de ontwikkeling van sociale ongelijkheid en de kiemen in zich draagt voor een nog zwaardere politieke crisis in de toekomst.

Wat het sociaal-economisch beleid van deze regering betreft, moeten we echt aantonen dat die niet bepaald socialistisch, laat staan « marxistisch » is, integenstelling tot wat een deel van de Vlaamse patroons beweren? Met volle steun van de sociaaldemocratie valt deze regering de verworvenheden van de werkende bevolking stevig aan. Haar strategie, in deze een kopie van die van de vroegere Duitste kanselier Schröder, is er op gericht het politieke gewicht van de vakbonden te verkleinen en de kost van de arbeid radicaal te verminderen door een frontale aanval in te zetten op de werklozen, de schoolverlaters, de uitkeringsgerechtigden, de zieken en gepensioneerden.

Als De Wever het beleid van de regering Di Rupo aanvalt, is het omdat hij denkt dat in een confederaal kader de politieke en sociale krachtsverhoudingen in Vlaanderen zullen toelaten nog harder en verder te gaan op het neoliberale pad… Hij heeft daarin de steun van het Vlaamse patronaat.

Wat de Franstalige patroons betreft, ook al zijn ze bevreesd voor een destabilisering van het regime waarvan de gevolgen moeilijk in te schatten zijn, ook zij zouden graag zien dat De Wever er in slaagt het sociale zekerheidstelsel frontaal aan te pakken door een duurzame verzwakking van de vakbonden. De Franstalige liberalen van de MR, die deel uitmaken van de federale regering, pleiten ook voor een nieuwe besparingsronde, net in naam van de strijd tegen het nationalisme! Het is meer dan waarschijnlijk dat ook de PS deze weg op gaat, in haar pogingen ten allen prijze aan de macht te blijven. De verdediging van de competitiviteit in naam van de tewerkstelling en de strijd tegen de overheidsschuld (terwijl de redding van de banken dertig miljard euro kostte aan de gemeenschap !) zullen eens te meer als voorwendsel dienen. De doelwitten zijn al bekend : de automatische loonindexering lag al verschillende malen onder vuur van de Europese Commissie. Het zwaard van Damokles hangt bover de openbare sector, het pensioenstelsel en de sociale zekerheid.

In januari organiseerden de vakbonden een 24-urenstaking tegen de maatregelen die de regering zonder overleg had doorgedrukt. Maar die actie is zonder vervolg gebleven. Hoewel er wel degelijk regelmatig kritische stemmen te horen zijn binnen de bonden, lijken ABVV en ACV wel verlamd. De druk van de werkloosheids en de stortvloed aan bedrijfsherstructureringen verklaren niet alles. Naast het feit dat ze schrik hebben om een strijdbeweging te lanceren die aan hun controle zou kunnen ontsnappen, beschikken de vakbondsleidingen gewoonweg niet over een alternatief. Ze verwarren de verdediging van een eengemaakt sociaal zekerheidsstelsel met het behoud van de

eenheid van het land en het « Belgisch systeem », wat hen er toe brengt zich al dan niet met overtuiging achter de regering te scharen. Deze politiek zorgt voor ontreddering, en speelt zo in de kaart van rechts en de nationalisten. Verre van De Wever te verzwakken, versterkt deze koers hem, en met hem de ganse rechterzijde.

De doorbraak van de PVDA

Maar het argument van het minste kwaad maakt steeds minder indruk op de bevolking. Op 1 mei haalde het gewest Charleroi van het ABVV, een van de grootste van het ABVV, snoeihard uit naar de PS. Zij riepen op tot de opbouw van een links politiek alternatief, om samen te strijden tegen het kapitalisme in crisis. Een duidelijke aanduiding voor de omvang van het ongenoegen tegenover sociaaldemocratie en groenen.

De verkiezingen van 14 oktober gaven een nieuw signaal : een belangrijke doorbraak van de PVDA. In de loop der jaren was deze partij, voortgekomen uit het maoisme en stalinisme, er al in gelukt om in een aantal gemeenteraden te raken, vooral daar waar ze goed aanwezig was met Geneeskunde voor het volk (dokterspraktijken waar de patiënten tegen terugbetalingstarief werden geholpen). Enkele jaren geleden, toen ze tot de vaststelling kwamen dat ze toch niet slaagden in een doorbraak, besliste de PVDA haar imago, en tot op zekere hoogte haar strategie, aan te passen, om niet langer over te komen als « extremistisch » en verdeler van links. Tegelijkertijd verzorgde ze haar communicatie. Ondanks enkele flaters is dit gelukt. Deze keer breekt ze dan ook door in verschillende grote steden in Vlaanderen en Wallonië en in twee gemeenten van de Brusselse agglomeratie.

In Antwerpen behaalt de PVDA 7,96%, wat haar 4 verkozenen in de gemeenteraad en 17 districstraadsleden oplevert. De Partij Van De Arbeid wordt er groter dan de Open Vld-lijst getrokken door Justitieminister Turtelboom, die maar 5,57% behaalt, en 2 verkozenen. In de regio Luik behaalt de PTB 4 zetels in Herstal, 5 in Seraing (waar ze de tweede partij wordt na de PS), 2 in Luik en 1 in Flémalle. Bovendien behaalt de PVDA zowel in de provincie Antwerpen als in de provincie Luik telkens 2 provincieraadsleden. In beide provincies, en dan vooral in Luik, laten de behaalde resultaten de PVDA toe te hopen bij de volgende parlementsverkiezingen de kiesdrempel van 5% te halen. De volharding en toewijding van haar leden zou dan eindelijk beloond worden.

Pogingen van de Parti Communiste om mee te surfen op het succes van het Front de Gauche in Frankrijk (in La Louvière, Charleroi,…) zijn mislukt, maar verschillende andere lijsten links van de sociaaldemocratie behalen interessante resultaten.

In Vlaanderen nam de SAP deel aan de lijsten van Rood!, ontstaan rond Erik De Bruyn. Rood! behaalt eerbare resultaten, met 1% in Antwerpen en Gent, 1,4% in Oostakker, 1,2 % in Oostende, zelfs 5% in het kleine Niel, maar niet in verhouding met die van de PVDA, en zonder enige verkozene te halen.

De lijst Gauches Communes behaalt met 3,7% een mooi resultaat in de kleine Brusselse gemeente Sint-Gillis. Ook de PVDA haalt daar 3,8%/. Samen dus 7,5% , maar geen van beide haalt een zetel. In Luik behaalde ook VEGA een gemeenteraadszetel, wat vooral te danken was aan het originele idee om een politieke coöperatieve op te richten.

In een reeks kleinere gemeenten werden linkse gemeenteraadsleden herkozen op plaatselijke linkse eenheidslijsten die dikwijls al jaren lokaal een goede activiteit hebben. Dit is ondermeer het geval in Herzele (Filip De Bodt voor Leef !), Anderlues (onze kameraad Freddy Dewille voor Gauche), in Courcelles. Dit alles duidt erop dat de « Belgische uitzondering », de afwezigheid van een geloofwaardig links alternatief voor het sociaalliberalisme, wel eens op zijn einde kan lopen.

Maar geen enkele van deze lijsten of formaties heeft de nationale inplanting van de PVDA, geen onder hen lijkt in staat met de PVDA te rivaliseren in de belangrijke verkiezingen van 2014, wanneer

de regionale, federale en Europese verkiezingen samenvallen. Meer nog : geen enkele formatie heeft solide redenen om dit te doen, daar de verschillen op het vlak van de programma's minimaal zijn.

Heel de linkerzijde moet deze situatie analyseren om er lessen uit te trekken. De SAP-LCR zal dit in de komende weken verder blijven doen, met al haar leden, zonder taboes. Ons enig vertrekpunt : de belangen van de onderdrukten en uitgebuitenen. We willen met iedereen op een constructieve manier het debat aangaan, in de eerste plaats met de PVDA. Het verkiezingsresultaat zal voor deze waarschijnlijk een aanmoediging zijn om haar modernisering uit te diepen. Maar er blijven vragen. Zal de PVDA in de verkiezingen een aantal kwesties onder het tapijt vegen die weliswaar fundamenteel zijn, maar weinig opbrengen in termen van kiezers ? We denken aan het antiracisme , antisexisme, de strijd tegen islamofobie (hoewel haar positie tegenover het hoofddoekenverbod in Antwerpen zeker correct was). Hoe zal de partij zich in de komende strijdbewegingen gedragen als het tot conflicten komt tussen de arbeiders en de vakbondsbureaucratie?

Maar bovenal is het niet uitgesloten dat net door haar succes de PVDA geconfronteerd wordt met een onvoorziene situatie. Door de omvang ervan kan het de aspiraties naar een antineoliberaal, antikapitalistisch en antinationalistisch alternatief versterken dat breder is dan wat ze zelf kan dragen en omkaderen. De stellingnames van een aantal syndicalisten die voor een breed eengemaakt links alternatief zijn, gaan in deze zin. Om te beantwoorden aan deze verzuchting zal iedereen zijn verantwoordelijkheid moeten opnemen en blijk geven van openheid en inventiviteit. Met andere woorden, het is in het belang van gans links dat de PVDA duidelijk en definitief breekt met de dogma's van de « leidende rol van de partij ». In afwachting: felicitaties aan de kameraden van de PVDA!

Het nationaal secretariaat van de SAP-LCR

16 oktober 2012